

Handleplan for Røgfri Fremtid i Rødovre

2020-2023

**Her er
vi sammen
om en
røgfri fremtid**

RØDOVRE KOMMUNE

Handleplan for Røgfri Fremtid, Rødovre 2020-2023

Baggrund

Ifølge Handleplanen for sundhedsindsatsen 2019 – 2020, godkendt af Kommunalbestyrelsen den 25. juni, 2019, skal der udarbejdes en Handleplan for implementering af Røgfri Fremtid i Rødovre Kommune.

Landspolitisk indgik et flertal af partier i Folketinget en aftale om en national handleplan mod Børn og Unge Rygning ultimo 2019. Den inkluderer tiltag som indførelse af røgfri skoletid i grundskolen og efterfølgende på ungdomsuddannelserne. Der foreligger endnu ikke en offentliggjort tidsplan, men røgfri skoletid i grundskolen forventes indført fra august 2020 og på ungdomsuddannelserne fra august 2021.

Rødovre Kommune indgik i Røgfri Fremtid ultimo 2018 og forpligtede sig dermed til at være med til at arbejde med Røgfri Fremtids hovedbudskaber:

- Børn og unge har ret til at vokse op uden røg, og sammen tager vi ansvar for, at det bliver muligt.
- Sammen vil vi skabe en røgfri fremtid, hvor flere børn og unge får bedre muligheder for at skabe sig et sundt og godt liv.
- Sammen vil vi sikre at færre ryger, så færre bliver syge af tobaksrøg.

Udvikling og implementering af Røgfri Fremtid i Rødovre vil ske i tæt samarbejde med projekt "Vores Sunde Hverdag", som også har inkluderet et fokus på tobaksforebyggelse som en del af projektet. "Vores Sunde Hverdag" vil bidrage med forskningsmæssig støtte samt bistand til de samskabende processer i udviklingen af nye tiltag inden for tobaksområdet.

Rødovre definerer "tobak" som både cigaretter, pibetobak, E-cigaretter, snus, tyggetobak, vandpibetobak eller andre nikotinholdige produkter.

Implementering af indsatsen i Rødovre Kommune

Rødovre Kommune vil med medlemskabet i Røgfri Fremtid og de nationale mål om en røgfri generation 2030 sætte fokus på en røgfri fremtid for børn og unge i Rødovre. Rødovres mål for de næste tre år (2020-2023), er at arbejde konkret med at beskytte børn og unge dels mod tobaksrøg/passiv rygning samt mod synligheden i tobaksrygning, så børn og unge kan vokse op til et røgfrit liv.

I Rødovre arbejder vi på sundhedsområdet på baggrund af Sundhedsstyrelsens anbefalinger fra forebyggelsespakkerne, som bygger på evidens og "best practice".

Der er evidens for, at der skal flere samtidige indsatser til, for at reducere antallet af rygere. Eksempler på tiltag: Lovgivning, pris- og afgiftspolitik, røgfrie miljøer, hjælp til rygestop og informationskampagner.

Handleplan for Røgfri Fremtid vil have fokus på det lokale niveau og vores handlemuligheder her i Rødovre. Alle indsatser planlægges, udvikles og implementeres i et samarbejde på tværs af forvaltninger og afdelinger. Rødovre vil prioritere en systematisk tobaksforebyggende indsats for børn og unge med udgangspunkt i nedenstående tre indsatsområder:

1. Forebygge rygestart
2. Fremme røgfrie miljøer
3. Fremme rygestop

I. Forebygge rygestart hos børn og unge.

Forskning viser, at den sundhedsadfærd, som bliver grundlagt i barndommen og ungdommen med stor sandsynlighed videreføres i voksenlivet. Jo tidligere de unge begynder at ryge, des større er sandsynligheden for, at de bliver storrygere og har sværere ved at stoppe senere i livet. På kort tid bliver de afhængige af nikotinen i tobakken, hvilket gør det vanskeligt at stoppe.

Omgivelserne har indflydelse på de unges rygevaner og muligheder for at stoppe. Samtidig er det veldokumenteret, at risikoen for at ryge er langt større for unge, hvis de er i miljøer, hvor der ryges.

Sundhedspolitikken og Børne- og Ungepolitikken har nogle fælles ambitioner i forhold til sundhed og trivsel hos børn og unge. I Børne- og Ungepolitikken er det pointeret, at børn og unge skal mødes af kompetente voksne, som har høje ambitioner på deres vegne. De professionelle og familierne har en fælles opgave om at sikre det bedst mulige fundament for børn og unge og være rollemodeller for dem.

Skoleafdelingen bakker op om 'Røgfri skoletid' og ser det som et effektivt led i den samlede sundhedsfremme, og som et understøttende element i kommunens sundhedspolitik og børne- og ungepolitik. Skoleafdelingen har i den pædagogiske forebyggelse, fokus på at forebygge risikoadfærd blandt børn og unge, herunder rygning, samt at fremme læring, trivsel og udvikling i trygge og sunde fællesskaber. At fjerne tobak fra børns og unges skoletid, kan understøtte en tobaksfri hverdagsfære for børn og unge. At børn og unge ikke eksponeres for rygning, kan have en positiv effekt i forhold til at forebygge rygning. På den måde kan røgfri skoledage understøtte målsætningen om en røgfri årgang 2030.

På baggrund af de fælles politiske ambitioner og indsats i de to politikker, er der opstillet en række indsats, som forebygger rygestart hos børn og unge.

I.1. Flerstrengt indsats i folkeskolerne:

Indsats	Aktiviteter og Aktører	Tidsplan
Fælles planlægning af indsatsen i skolerne med proces, plan, mål og ansvarsområder	Udarbejdelse af plan med proces, mål, tidsplan og ansvarsområder. Aktører: Børne- og Kulturforvaltningen og Social- og Sundhedsforvaltningen.	2-3 kvartal 2020
I. Røgfri skoletid i almenkolen og Ungecenter2610 fra 1. august 2020: Der indføres Røgfri skoletid på kommunens folkeskoler, Skovmoseskolen, Skiftesporet, Ungecenteret og i skoleklubberne (jf. National Handleplan mod børn og unges rygning, dec. 2019)	<ul style="list-style-type: none">• Det samlede skoleområde udarbejder fælles vejledning og retningslinjer for alle skoler, i forhold til implementering, håndtering og håndhævelse af Røgfri skoletid.• Skoleforvaltningen udarbejder i samarbejde med skolerne fælles regelsæt for skolerne i forhold til Røgfri skoletid.• Skoleforvaltningen udarbejder pædagogisk vejledning til skolerne i forhold til håndhæve Røgfri skoletid.• På skolerne forholder perso-	Juni - august 2020 og fremadrettet.

	<p>nale og ledelse sig konkret til, hvorledes røgfri skoletid skal forvaltes, både i praksis og pædagogisk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilbud om hjælp til rygestop til medarbejdere. • Involvering af medarbejdere, skolebestyrelser og forældre samt elevråd. <p><u>Aktører:</u> Børne- og Kulturforvaltningen: Skoleafdelingen, skoleledere, fagkonsulenter. Inddragelse af skolebestyrelser og eleverne/elevråd igennem processerne.</p> <p>Social- og Sundhedsforvaltningen: Bistår med bl.a. information fra Røgfri Fremtid</p>	
<p>2. Skoleafdelingen sætter fokus på røgfri skoletid i den pædagogiske forebyggelse.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • I regi af <i>Læringsfællesskaber for Alle</i>, og som et led i udviklingen af skolernes <i>Pædagogiske Indsats Teams (PIT)</i>, kvalificeres og udvikles de forebyggende indsatser på skoleområdet. • Det er vigtigt, at de forebyggende indsatser på skolen spiller sammen ud fra den fælles målsætning om at forebygge risikoadfærd, herunder rygning, og fremme læring, trivsel og sundhed. <p><u>Aktører:</u> Børne- og Kulturforvaltningen, Skoleafdelingen/skolerne. Social- og Sundhedsforvaltningen står til rådighed i samarbejdet.</p>	<p>3-4 kvartal 2020</p>

<p>3. Forebyggende undervisning: Der arbejdes ud fra en flerstrengt tilgang, hvor der arbejdes med social indflydelse og sociale misforståelser, samt elevers kompetencer og mestring i forhold til egen adfærd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Som et led i arbejdet med Røgfri skoletid arbejdes med den generelle proaktive forebyggelse, herunder med indsatser på forskellige klassetrin. Indsatserne omfatter bl.a. konkrete læringsforløb for udskolingen samt forældremøder. • Der arbejdes med specifikke rygeforebyggende indsatser på 5., 7. og 8. årgang. Der tages udgangspunkt i bl.a. social pejling og sociale misforståelser. <p><u>Aktører:</u> Børne- og Kulturforvaltningen, Skoleafdelingen og skolerne.</p>	<p>2020-2023</p>
<p>4. Forældreinddragelse: Forældre inddrages i den pædagogiske forebyggelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skolerne faciliterer forældremøder, hvor der udarbejdes forældreaftaler i forhold til rygning. <p><u>Aktører:</u> Børne- og Kulturforvaltningen, Skoleafdelingen, skolerne og forældre.</p>	<p>2020-2023</p>
<p>5. Synlighed af de unges røgfrie valg. Der sætter fokus på normalisering af det sociale fællesskab uden røg.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skolerne sætter fokus på elevernes pausetid, i forhold til at tilbyde aktiviteter og muligheder, der kan understøtte gode pauser i skoletiden, også for de ældste elever. • Skolerne inddrager elevrådet og skolebestyrelse <p><u>Aktører:</u> Børne- og Kulturforvaltningen, Skoleafdelingen og skolerne</p>	<p>2020-2023</p>
<p>6. Rådgivning og rygestoptilbud til børn og unge, der ryger</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Medarbejdere uddannes i den korte samtale om rygning og henvisning til det digitale XHALE rygestopprogram for unge. <p><u>Aktører:</u> Plan udarbejdes mellem Børne-</p>	<p>I-2. kvartal 2021</p>

	og Kulturforvaltningen og Social- og Sundhedsforvaltningen.	
--	---	--

2. Fremme af røgfrie miljøer, hvor børn og unge færdes

Børn og unge bevæger i mange forskellige miljøer, og der er således mange forskellige steder, der kan arbejdes for at skabe røgfrie miljøer. Vi har i nedenstående fokuseret på skolerne, ungdomsuddannelserne, fritidslivet og familien. Ud over tobak der ryges, er der ligeledes fokus på snusfrie miljøer som en integreret del af indsatsen.

2.1. Klubber og fritidsliv

Indsats	Aktiviteter og Aktører	Tidsplan
Røgfrit fritidsliv i skole og klubber	<ul style="list-style-type: none"> Skoleklubberne følger skolens proces. Aktører: Børne- og Kulturforvaltningen, Skoleafdelingen og skolerne.	August 2020

2.2 Kultur og Fritid

Indsats	Aktiviteter og Aktører	Tidsplan
<ul style="list-style-type: none"> Røgfrit fritidsliv hvor børn, unge og voksne færdes og har fællesskaber i Kultur- og idrætsforeninger: Kultur- og idrætsforeninger styrkes med viden og dialog om rygningens konsekvenser og fordelen ved beskyttelse af børn og unge mod rygning og snus. Indføre røgfrit idrætsliv i min. tre kultur-/idrætsforeninger i Rødovre pr. år. Promovere røgfrie udearealer ved sportshaller og idrætsklubber især hvor børn og unge færdes. 	<ul style="list-style-type: none"> Udarbejde plan og metode for dialog med relevante aktører i Børne- og Kulturforvaltningen og Social- og Sundhedsforvaltningen. Inddrage Folkeoplysningsudvalget vedr. henstilling til kultur- og idrætsforeninger om revision af rygeregler. Dialog med kultur- og idrætsforeninger og hjælp til deres bestyrelser til at tage beslutninger om en røgfri idrætsforening. Positiv skiltning med "Tak fordi der ikke ryges" Røgfrie udearealer udvides til at rygning begrænses til særlige steder usynlige for børn og unge. Forslag til Aktører: Social- og Sundhedsforvaltningen, Børne- og Kulturforvaltningen, Kultur- og Fritidsafdeling, Folkeoplysningsudvalget og foreningernes bestyrelser og Teknisk Forvaltning.	3-4 kvartal 2020 3-4 kvartal 2020 Starter 3. kvartal 2020 og fortsætter fremadrettet Fortsættelse af allerede igangsat arbejde. 2020-2021

	Eksterne aktører: Kræftens Bekæmpelse/Røgfri Fremtid.	
Indføre røgfrie legepladser To kommunale legepladser gøres røgfrie: a) Legeplads i Espelunden park b) Legeplads i Stadionparken De øvrige offentlige legepladser ligger inde på selve institutionerne og derfor allerede er røgfrie.	<ul style="list-style-type: none"> • Der udarbejdes en plan for oplysning og anvisning til publikum at området er røgfrit. • Skraldespande flyttes eller opsættes til steder, hvor der kan ryges. <u>Aktører:</u> Teknisk Forvaltning: Vej & Park Social- og Sundhedsforvaltningen.	2020- 2021
Microplastik og cigaretskodder: Reducere mikroplastik i naturen og i byrummet ved at indføre flere røgfrie områder og reducere antallet af skodder, der smides tilfældigt	Fokus på <ul style="list-style-type: none"> • at indføre flere røgfrie områder i Rødovre. • Oplysning om mikroplastik og cigaretskodders indflydelse på miljøet <u>Aktører:</u> Teknisk Forvaltning: Miljø og Affald , Social- og Sundhedsforvaltningen, Ledelsessekretariat og andre aktører i Rødovre	3-4 kvartal 2020-2022

2.3. Ungdomsuddannelserne og de unges røgfrihed i Rødovre

De unge bevæger sig på tværs af kommunegrænser, når de starter på ungdomsuddannelserne. Derfor undersøger Social- og Sundhedsforvaltningen pt. muligheden for at indgå i et samarbejde med ni andre Vestegnskommuner (Vestegnssamarbejdet). Det er et samarbejde, hvor der sættes fokus på de unges fysiske og mentale sundhed herunder tobak og snus.

Samarbejdet tager udgangspunkt i KKR's strategi for unges fysiske og mentale sundhed "Sammen er vi stærke". Konkret forslag om indgåelse i dette fællesskab fremlægges i forbindelse med den kommende handleplan for sundhedsområdet 2020-2021.

Ungdomsuddannelserne bliver røgfrie senest d. 31. juli, 2021, og det sociale samvær omkring tobakken skal erstattes af alternative aktiviteter.

Indsats	Aktiviteter og Aktører	Tidsplan
Samarbejde med ungdomsuddannelserne i Rødovre om at indføre Røg- og snusfri Skoletid for eleverne og medarbejderne senest august 2021. Herunder planlægning af alternative sociale aktiviteter, der erstatter det sociale samvær omkring tobakken. Tilbyde medarbejderne at deltage på rygestopkurser i Rødovre Kommune	<u>Aktører:</u> Rødovre Gymnasium, bestyrelse, lærere og elevråd, Teknisk Skole "Next", VUC. Social- og Sundhedsforvaltningen, Sundhedscenter og Røgfri Fremtid/Kræftens Bekæmpelse + et samarbejde med Vestegnskommunerne.	2020-2021

2.4. Familierne

Indsats	Aktiviteter og Aktører	Tidsplan
<p>Røgfriheden for børn og unge styrkes i hjem i Rødovre:</p> <p>Formidling og dialog om passiv rygning med viden om røgens konsekvenser samt muligheder for at skabe røgfrie omgivelser.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sundhedsplejen har fokus på dialog med forældrene ved deres planlagte hjemmebesøg. Tilbud om rygestopkurser for forældre og familie <p><u>Aktører:</u> Social- og Sundhedsforvaltningen: Sundhedsplejen, Sundhedscenter.</p>	<p>2020 og frem</p> <p>2020- 2023</p>

2.5 Medarbejdere

Indsats	Aktiviteter og Aktører	Tidsplan
<p>Arbejde mod en røgfri arbejdstid i Rødovre Kommune:</p> <p>Direktionen har besluttet, at der igangsættes en proces mod røgfri arbejdstid. Hovedudvalget træffer den endelige beslutning</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bidrage til proces i Hovedudvalget for beslutning om indførelse af røgfri arbejdstid med relevant viden og materiale. Udarbejde en "pakke" med viden og rådgivning til arbejdspladserne og medarbejderne vedrørende indførelse af røgfri arbejdstid <p><u>Aktører:</u> Ressource- og Serviceforvaltningen, Social- og Sundhedsforvaltningen, MED-organisationen og relevante eksterne parter i Røgfri Fremtid.</p>	<p>Opstart medio 2020.</p>

I. Fremme af rygestop for voksne og for de unge

Tre ud af fire rygere i Rødovre ønsker at stoppe med at ryge¹. Der er fem gange større chance for at blive røgfrie med professionel rygestoprådgivning og rygestopmedicin. Ungdomsuddannelserne bliver røgfrie senest d. 31. juli, 2021 og de unge skal have mulighed for at få den rette rådgivning og støtte til et varigt rygestop.

Mål: Øge tilgangen til rygestopkurser med 5 % hvert år.

Indsats	Aktiviteter & Aktører	Tidsplan
<p>Tilbyde rygestopkurser til unge på ungdomsuddannelserne og i Rødovre Kommune.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Engagere Elevråd og lærere Uddanne lærere og ungeambassadører i den korte samtale om rygning Tilbyde rygestopkursus mål- 	<p>2020-fremadrettet</p>

¹ Sundhedsprofilen for Region Hovedstaden 2017

	rettet unge inkl. XHale. Aktører: Rødovre Kommune, Midt-Klyngen og andre relevante interessenter	
Øge henvisninger til rygestoptilbud	<ul style="list-style-type: none"> • Udbredelse og styrkelse af Very Brief Advice (VBA) metoden i relevante kommunale arenaer/frontpersonale, lægepraksis og hospitaler i Region H. <p><u>Aktører:</u> Social- og Sundhedsforvaltningen og relevante kommunale afdelinger som f.eks. Jobcenter, socialpsykiatrien, Borgerservice, Børne- og Kulturforvaltningen samt eksterne: Kommuner på Vestegnene og Midt-Klyngen samt Region H.</p>	2020 og fremadrettet
Formidling af viden om rygestop, indhold på et rygestopkursus og hvad virker.	<ul style="list-style-type: none"> • Info tilgængeligt på rk.dk, Sociale medier, Lokalavisen, Sammen om Rødovre, og relevante afdelinger i Social- og Sundhedsforvaltningen <p><u>Aktører:</u> Social- og Sundhedsforvaltningen og Kommunikationsafdelingen.</p>	2020 og fremadrettet
Tilbyde forskellige typer af rygestopkurser.	<ul style="list-style-type: none"> • Varierede typer af rygestopkurser som både gruppeforløb og individuelle forløb tilbydes centralt i Rødovre samt i lokalområder. <p><u>Aktør:</u> Sundhedscenter sammen med relevante samarbejdspartere</p>	2020 og fremadrettet
Tilbud om rygestopkurser for borgerne mellem kommunerne i Midt-Klyngen fortsætter. Arbejdet med henvisning til rygestop fra hospitalerne og de praktiserende læger styrkes.	<ul style="list-style-type: none"> • Formidling og kommunikation om kurserne revideres • Kontakt mellem Midt-Klyngen og hospitalerne fortsætter med opfølgning <p><u>Aktører:</u> Social- og Sundhedsforvaltningen og Sundhedscenter med de otte andre kommuner i Klynge-Midt og Region Hovedstaden</p>	2020 og fremadrettet

2. Organisering – samarbejdet på tværs og hvem styre hvad

Handleplanen for implementering af Røgfri Fremtid inkluderer en række af indsatser på tværs af alle forvaltninger i Rødovre Kommune. Handleplanen forankres i Social- og Sundhedsforvaltningen, men skal understøttes af en bredt repræsenteret styregruppe, som sikrer involvering og ejerskab.

Styregruppen sammensættes med repræsentanter udpeget af de relevante forvaltninger samt projekt ”Vores Sunde Hverdag” og mødes tre gange om året.

April, 2020

Viden om børn og unges rygning

Skolebørnsundersøgelsen 2018 for de 11-15 årige viser, at de fleste aldrig har prøvet at ryge. Samtidig viser den, at de fleste, som har røget havde en debut mellem 14-15 års alderen. Følgende data viser også den sociale ulighed i rygning af både tobak og E-cigaretter:

15 åriges rygevaner²:

	Pige / Dreng	Høj Socialgruppe	Mellem Socialgruppe	Lav Socialgruppe
Andel som ryger dagligt, ugentligt eller sjældnere	16% / 18%	7%	7%	11%
Andel som har prøvet at ryge E-cigaretter	17% / 30%	9%	9%	16%
Andel som har prøvet E-cigaretter indenfor en måned (er faldet fra 2014)	7% / 13%	3%	3%	9%

I overgang mellem folkeskole og ungdomsskole er der en særlig sårbarhed og risiko for at flere begynder at ryge. Andelen af rygere blandt børn og unge af forældre, som er uden for arbejdsmarkedet, er langt højere.

De unge 16-24 åriges rygevaner³

Sundhedsprofilen 2017 viser, at 16% af de unge mellem 16-24 år ryger dagligt og ud af dem er 4,5 % storrygere. Udviklingen fra 2010 –2017 viser, der i denne unge gruppe kun sket en reduktion fra 17%-16 % af dagligrygere, sammenlignet med en reduktion i andelen af voksne rygere fra 20% til 17%.

Ungdomsuddannelserne og elevernes rygning

På ungdomsuddannelserne⁴ sker der yderligere et kæmpe trin op ad med en fordeling på dagligrygere og lejlighedsrygere. Mere end halvdelen af de unge på erhvervsskolerne og hver tredje elev på gymnasierne ryger dagligt eller lejlighedsvist. Følgende data er fra Ungdomsprofilen 2014 og nye data (Ung 19) som opfølgning på denne forventes i 2020.

Type rygning	Erhvervsskoler	Gymnasier
Dagligrygning	37 %	12 %
Lejlighedsrygning	20 %	34 %
Ønsker rygestop	65 %	55 %
Prøvet e-cigaretter	56 %	38 %
Dagligt brug af e-cigaret	15 %	4,8 %

² Skolebørnsundersøgelsen 2018, Statens Institut for Folkesundhed

³ Sundhedsprofilen for Region Hovedstaden og kommuner 2017. Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, Region Hovedstaden

⁴ Ungdomsprofilen 2014